

НОВИ ПРИСТУП У НОВИМ ОКОЛНОСТИМА: КОЛАБОРАЦИЈА ПУТЕМ ВИДЕА КАО НОВО СРЕДСТВО РАЗМЕНЕ ЗНАЊА

Parsons, Martin, Garant, Mikel and Shikhova, Elizaveta (2022). "Video exchange telecollaboration: Towards developing interculturality in EFL environments". *Second Language Teaching and Learning through Virtual Exchange*, edited by Shannon M. Hilliker, Berlin, Boston: De Gruyter Mouton, pp. 145-160.

Пандемија је довела до промене у свим сферама живота и рада, због чега смо били приморани да се прилагођавамо новим околностима, смишљајући нове методе и алате којима бисмо извршавали своје обавезе. Образовање је претрпело велики удар, с обзиром на то да су школе затваране у више наврата и целокупна настава почела је да се одвија на интернету. Те нове околности, приморале су едукаторе да осмисле нове методе рада у оквиру online образовања. Једна од тих метода јесте и колаборација путем видеа, о којој читамо у раду којим се овај приказ бави.

Академски рад *Video exchange telecollaboration: Towards developing interculturality in EFL environments* објављен је у двадесет и деветом броју зборника *Second Language Teaching and Learning through Virtual Exchange*, који се бави темом трендова у примењеној лингвистици, те су сви текстови у датом зборнику, као и овај којим ће се приказ бавити, део те шире тематске области. Под покровитељством издавача De Gruyter Mouton, овај зборник издат је крајем фебруара ове године, због чега можемо рећи да нам рад, који је предмет приказа, заиста говори о "најсвежијим" трендовима у примењеној лингвистици, као и у образовању уопште.

Овај рад, који, укратко речено, говори о развоју интеркултуралности у околностима где се енглески језик учи као други, односно нематерњи језик, уз помоћ размене видео материјала међу студентима три земље, нуди нам 15 страна садржаја, подељеног у 7 поглавља: 1. Увод, 2. Интеркултуралност у учионици, 3. Телеколаборација у учионици, 4. Студија, 5. Истраживачко питање, 6. Резултати, 7. Дискусија и закључци. Сама концепција поглавља показује нам да прва три поглавља пружају теоријски увид у тему, те хипотезе које нуде други аутори о истој, док се остатак поглавља фокусира на конкретно практично истраживање, чији су нам резултати саопштени у раду, те на крају видимо и у каквој су корелацији са теоријским елаборацијама у почетним поглављима.

Као што је већ речено, кроз 7 поглавља пратимо два преплићућа нивоа – теоријског и практичног, где својеврсна врста образовног експеримента о којој је реч, треба да потврди хипотезу коју намеће теоријски део рада. Та теза, најбаналније речено – пре него што је дубље објаснимо – јесте да када би студенти из Кине, Русије и Јапана имали прилику да интерагују једни са другима, њихови ставови једни према другима би доживели позитивну промену. Покушавајући да докажу исправност своје хипотезе, аутори нас упознају са терминима попут EFL (English as a Foreign Language), интеркултуралност, телеколаборација... Сам увод рада својеврсни је приручник за разумевање контекста који је неопходно знати како бисмо разумели сврху ове врсте образовног експеримента. У првом делу уводног поглавља, аутори нам објашњавају специфичност која повезује омладину из три различите земље – Русије, Кине и Јапана, а то је врло ниска стопа одласка у иностранство, било на студентске размене или зарад пословних прилика. То доводи до тога да се млади људи из ових земаља највише служе својим матерњим језицима и ван академских околности (предавања енглеског језика), немају прилику да усавршавају своје језичке вештине, односно немају прилику да комуницирају на енглеском језику, већ се њихово учење језика своди на меморисање вокабулара и граматичких правила. Таква структура животне динамике готово па онемогућава постојање прилика у којима би припадници ових нација могли на енглеском језику да комуницирају, док би им ти разговори омогућили, како аутори текста наводе, не само усавршавање страног језика, већ и упознавање других људе и међусобних културних контекста.⁸

Говорећи о културним контекстима, долазимо до важних историјских чињеница наведених у другом делу уводног поглавља. У пар страна сазнајемо о међусобним односима ових земаља кроз историју, те о међусобним нетрпељивостима, затегнутим односима и променама које су се догађале временом, а које су последица одређених историјских догађаја. Тако сазнајемо о нетрпељивости Кине и Јапана, с обзиром на јапанску агресију према Кинезима, која се догодила крајем деветнаестог, а почетком двадесетог века, затегнутим односима Јапана и Русије с обзиром на догађаје из Другог светског рата и историјски посматрано буран и променљив однос између Кине и Русије. Познавање културног контекста билатералних односа ових земаља важно је због самог експеримента о којем рад говори, јер нам говоре о томе какви наративи о другим нацијама постоје у свакој од ове три државе, те каквом моделу размишљања су млади из ових земаља били изложени.

Да конкретном истраживању мора претходити теоријско објашњење и елаборација говоре нам друго и треће поглавље овог рада. У другом је објашњен појам интеркултуралности, те дато објашњење зашто аутори сма-

⁸ Аутори рада дају примере иницијатива које предузимају ресурсна министарства у све три земље, како би се мотивисали млади људи да прошире свој круг познанстава, своје видике упознајући различитост и сличност.

трају да је је овај концепт важан и потребан у контексту образовања и едукације. Од давања објашњења зашто је с обзиром на концепт културе комплексно дефинисати интеркултуралност, преко дефинисања интеркултуралне компетенције као ”способности да се ефикасно и на одговарајући начин комуницира у интеркултуралним ситуацијама, у које спадају су знање, вештине, ставови и свест, које су усредсређене на идеје поштовања, радозналости, отворености и спремности да се ангажују у учењу о другим културама (Moeller and Nugent, 2014), до елаборирања зашто је интеркултуралност важна у контексту учења енглеског језика – који служи као универзални језик споразумевања, аутори теоријски покривају концепт интеркултуралности. На основу свега реченог, ми закључујемо да развијање интеркултуралности у околностима учења енглеског као страног језика није једноставан процес, с обзиром на споменути културни контекст, у коме многи могу имати опречне ставове о култури и дубоко различите ставове о прихватљивим начинима комуникације.

Аутори на крају овог поглавља наводе како је пројекат осмишљен као „прелиминарни, истраживачки корак у започињању процеса генерисања интеркултуралних ситуација за студенте који иначе немају ту могућност.“ Чињеница је да сви људи имају менталне слике о другим људима, где год живели, а аутори овог рада сматрају да учионица у којој се учи страни језик може бити одлично место за преиспитивање тих слика. Овде бих навео да свака учионица, односно сваки предмет, на ком год нивоу едукације, може служити борби са предрасудама и ширењу видика.

У трећем поглављу, уједно и последњем теоријском, аутори се фокусирају на концепт телеколаборације. Дајући нам објашњење да телеколаборација подразумева употребну online средстава зарад размене знања међу студентима који су географски удаљени. Аутори се ту највише фокусирају на употребу подкаста – који је коришћен у њиховом пројекту, те објашњавају зашто је првенствено била потребна употреба интернет алата за комуникацију, а даље и зашто су се видео подкасти показали као најбоље решење за овај пројекат. Притом, из вида се не испуштају ни друге предности „online“ алата попут унапређивања интеркултуралне свести, учења о различитости, проширивања својих видика и генерално хипотезе да би оваква врста комуникације студената са својим колегама из других делова света, могла да их мотивише да више сазнају о својој култури, као и о другим културама, што би без икакве сумње имало велике benefite по њих. Управо овим поглављем аутори нас уводе у поглавље о конкретном пројекту о коме је реч у овом раду, објашњавајући да се овакав модел учења већ практикује на одређеним универзитетима, те да има потенцијал да истински допринесе повезивању људи који долазе из различитих култура, било да се користи видео подкастима као што је то случај у овом пројекту или неком другом врстом online комуникације. За крај поглавља, аутори нам објашњавају и предности које је

овај пројекат донео у контексту учења енглеског језика, али и комуникационих и комјутерских вештина студената, што је свакако изнимно позитивно, јер се кроз један пројекат, развија истовремено неколико различитих вештина, поједнако битних у модерном свету.

Остатак рада, посвећен је конкретном пројекту, односно одређеној врсти експеримента, чији циљ јесте био да потврди хипотезу о бенефитима употребе online средстава у едукацији. Стога, наредних пар редова искористићу како бих што концизније објаснио методологију и одлике овог пројекта.

Дакле, у питању је триларерална студија, која је укључивала студенте из Јапана, Кине и Русије и њихове професоре енглеског језика, који су аутори овог рада. Сви учесници могли су да се похвале познавањем емгелског језика од нивоа А2 до нивоа Б2 и студенти су друге и треће године на различитим државним и приватним факултетима, од информационих технологија, преко студија бизниса, до дизајна и инжењеринга. С обзиром на то да се овај пројекат догађа 2020. године, у жеку избијања пандемије, он се у потпуности одвио online. У наставку поглавља, аутори таксативно наводе који је био поступак у истраживању, те ћу ове кораке верно пренети и у овом приказу.

Првенствено се од студената се очекивало да изаберу тему повезану са сопственом културом, уметношћу или популарном културом, а за коју би мислили да може бити интересантна њиховим колегама из других земаља. Након чега би написали кратак есеј на енглеском језику о изабраној теми. Даље, уз есеј од студената се очекивало да понуде и визуелну репрезентацију дате теме (кроз фотографије, видее) Након тога студенти креирају видео подкаст у коме објашњавају своју тему, а чији пропратни материјал јесу видео клипови, фотографије и други визуелни елементи. Професори би давали повратну информацију, која се тицала изговора енглеској језика, граматике, квалитета видео едитовања, релевантности визуелног материјала за тему и сл. Подкаст се затим објављивао на платформи *Padlet*, како би размена подкаста могла да се изврши. Коначно, од сваког студента из све три државе се очекивало да остави коментар на најмање једном видео подкасту представника обе преостале земље. На тај начин се осигурало да студенти виде минимун један видео из обе земље.

Наредно поглавље посвећено је искључиво једној теми, а то је методологија овог истраживања. Дакле објашњено нам је истраживачко питање на које је овај пројекат требало да одговори, које је хипотетичке природе и гласи „ако јапански, кинески и руски студенти имају прилику да комуницирају једни са другима, макар и само online – као што је учињено у овом истраживању, да ли ће се поправити њихови ставови о другим земљама о којима су имали прилику да науче нешто кроз видео подкасте?“ као и методологија којом су се пратили резултати овог истраживања, а то су анкете, од

укупно 12 исказа, на које учесници одговарају уз помоћ скале од 1 до 5, где 1 означава апсолутно неслагање са исказом, а 5 апсолутно слагање. Ове анкете учесници истраживања попуњавали су пре и након експеримента, како би уочиле промене у ставовима ученика према друга два народа⁹.

Претпоследње поглавље, пружа нам кључне информације у контексту овог рада, а то су резултати истраживања. Овако конципирано истраживање, чија методологија је подразумевала анкете, води до тога да имамо одговоре које можемо да поставимо у компарацију, како бисмо видели да ли се потврђује хипотеза аутора. Дакле, у раду нам се дају конкретни статистички подаци, који проценат студената из које земље је пре пројекта, као и након, имао позитивно, а колики проценат негативно мишљење о датој држави (Кини, Русији, Јапану) и њеним становницима. Оно што нам резултати истраживања показују јесте да се након размене видео подкаста, значајно подигао проценат студената из све три земље чије мишљење се променило на боље, спрам понуђених исказа. Тумачењем ових статистичких података, долазимо до закључка да је хипотеза о ситуацији у којој би јапански, руски и кинески студенти имали прилику да интерагују и комуницирају, дошло до позитивне промене у њиховим ставовима који се тичу једни других, апсолутно тачна!

Ово поглавље завршава се са пар информативних редова, у којима нам аутори ојашњавају да су основној анкети била придружена и три додатна исказа („2020. године билатерални односи су добри“, „Билатерални односи су бољи него што су били пре 30 година“ и „Верујем да ће билатерални односи бити бољи у будућности“), која су била значајно објективнија и одговор на њих није укључивао лична осећања и ставове, но одговори су показали одређену дискрепанцију, коју аутори нису могли да протумаче, те закључују да је то нешто чиме би било корисно бавити се у будућности.

Закључак овог савременог и важног текста, омогућио нам је да увидимо нове методе образовања и нова средства за едукацију, чији циљеви надмашују пуко меморисање лекција, већ студенте уче многим вредностима, попут поштовања различитости, чије само познавање утиче на ширење видика и добро владање модерним технологијама, чије познавање у данашње време представља основ комуникације. Иако овај рад јесте врло концизан, те таксативно подељен на целине које нас воде кроз процес овог поступка, аутори нам на крају рада дају до знања да овај целокупан експеримент, као и уопште употреба телеколаборације није процес који тече без потешкоћа, те наводе проблем на који су сами наишли, а који се тиче потешкоћа са употребом интернета у Кини¹⁰ и уопште, потешкоће које је са собом носила пандемија.

⁹ Неки примери исказа су: „имам позитиван став према људима из Кине/Јапана/Русије“ или „волео бих да посетим неку од наведених држава“, „волео бих да студирам у некој од наведених држава“...).

¹⁰ Google и YouTube нису доступни у Кини. Другим сајтовима могу приступити само кроз

Дакле, како нам сам наслов рада каже, у овом кратком тексту читали смо о размени видео материјала између студената три земље с циљем развоја интеркултуралности, а све то унутар академског курса енглеског језика. Резултати истраживања указују на то да је овај наднационални, заједнички пројекат, дао студентима јединствену прилику за контакт са студентима из других култура, које би им у супротном биле недоступне, због чега су се њихови лични ставови према тим културама, земљама и народима побољшали. Аутори су пројекту приступили са јаким и јасно дефинисаном хипотезом и методологијом, те су критички анализирали резултате истраживања¹¹. Стога, по мом мишљењу, овај рад не само да је пример одлично конципираног образовног експеримента, већ је и важан допринос знању о општим светским трендовима у едукацији, о којима морамо учити, како бисмо и сами унапредили сопствени просветни систем. Коначно, овај рад може бити важна референца и добар пример за неке друге истраживаче, за едукаторе, наставнике, професоре и све оне који су на било који начин укључени у процес образовања, јер оно што бих истакао као најважнију вредност овог рада, јесте управо развој интеркултуралности, која развија критичку свест, за коју сматрам да треба да буде основ и темељ сваког образовног система.

Саша Ј. Костадиновић¹²
ОШ „Коле Рашић“, Ниш

специјалне претраживаче или уз употребу VPN-а,

¹¹ У корист томе да су аутори критички поступили анализи, говоре напомене у којима нам говоре да не можемо да игноришемо чињеницу контекста у коме се истраживање догађа, односно пандемију, која је првобитно избила у Кини, због чега је могуће да јесте утицала на ставове испитаника о Кини. Такође, наводе да се не може игнорисати ни социо-културна позадина сваког студента, која је потенцијално значајно утицала на њихове одговоре.

¹² sasa.kostadinovic@kolerasic.edu.rs